

lov nr. 88 af 15. marts 1939, der ophævede den indtil da gældende regel i borgerlig straffelov af 1930 § 78, hvorefter der ved straffedomme for en i den offentlige mening vanærende handling skulle træffes bestemmelse om frakendelse af borgerlige rettigheder. Den indtil 1939 gældende ordning havde i praksis medført, at et meget betydeligt antal straffedomme statuerede en i den offentlige mening vanærende handling med deraf følgende tab af alle praktisk vigtige rettigheder. Den i 1939 vedtagne lov, til grund for hvilken der lå en betænkning afgivet af et af justitsministeriet nedsat udvalg, gjorde en væsentlig forandring i retstilstanden på dette punkt. Straffedomme skulle nu ikke længere tage stilling til spørgsmålet om bevarelse eller fortabelse af borgerlige rettigheder, men det blev gjort afhængigt af bestemmelse i den enkelte lov, om straf skulle være til hinder for udøvelsen af den i den pågældende lov omhandlede rettighed.

De vandelskrav, som efter de gældende regler stilles for udøvelsen af forskellige rettigheder, er ikke overalt de samme. Visse regler fastsætter en bestemt grænse for, hvilke straffe der er forenelige med udøvelsen af den pågældende rettighed (f. eks. fængsel i indtil 4 måneder), andre udtrykker vandelskravet således, at rettighedens udøver skal have ført „en retskaffen vandel“, være „uberygtet“ el. lign.

Som det er udviklet i straffelovskommissionens betænkning (se navnlig pag. 9—12), føles de i 1939 indførte regler nu gennemgående meget strenge og danner i mange tilfælde alvorlige hindringer for straffede personers tilbagevenden til en ordnet tilværelse i samfundet. Da tab af borgerlige rettigheder ikke er nødvendigt eller hensigtsmæssigt som et egentligt straffemiddel — og ej heller er tænkt at skulle virke som et sådant efter gældende ret —, har straffelovskommissionen i sin betænkning (pag. 12—16) lagt vægt på at undersøge, om ændre hensyn kan føre til at opretholde en forskel mellem straffede og ustraffede personers stilling i henseende til udøvelsen af borgerlige ret-